

קידושין נח

עניין: טובת הנאה ושכר מצוה

ספר ים התלמוד – הקדמה אות יג

בדרכיו הא קיי"ל שכר מצוה צהאי עלמי' ליכא. והגרמא דהכא שמעתי מכבוד אבי הגאון החסיד זיק"ל ז"ל על דברי המדרש ישלם ה' פעלך ותהי' משכורתך שלמה תחת אשר באת לחסות וגו' ומבואר במדרש ישלם ה' פעלך אמר רב חסא תחת אשר באת והוא פלחי מאי מוסיף רב חסא על הקרא ואמר כבוד אבי הגאון ז"ל דהנה כרש"א ז"ל כתב מטעם על הא דש"מ צהאי עלמי' ליכא דהוא מטעם דהא המנות הם אות על אחדותו יתצרך ואם היה נותנין לו שכר תיכף היה נוטל שכר להעיד. ונהה מבואר צש"ע חו"מ סי' כ"ח דהא דנוטל שכר להעיד פסול הוא דוקא שכר ראה את העדות ועובר על לא יגיד ומחוייב להעיד כמו שאדם מחוייב לדין בין אדם לחברו אבל מי שאינו מחוייב להעיד ונוטל שכר כדי לילך ולראות הענין שיהיה עד מותר עי"ש בהנהגת מוהרמח"י ז"ל. והנה לכאורה קשה כאן דאמר לה צועז ישלם ה' פעלך ופירשו ישלם ה' פעלך בעולם הזה. דהא שכר מניה צהאי עלמא ליכא. אמנם צגר שבא להחגייר ולחסות צלל כנפי השכינה על זה שבא להחגייר ולקבל על עצמו את העדות ע"ז מותר ליקח שכר בעולם הזה. ויהי כוונת רב חסא ישלם ד' פעלך אמר רב חסא תחת אשר באת לכן נותנין לך שכר בעולם הזה ודפח"ה:

סוד ישרים הושענא רבה אות ח'

ולזה יום השביעי המיוחס לדוד המלך הוא יום הערבה. כי מראש השנה עד החג הוא 'במילין', ומיום ראשון דסוכות מתחיל 'בעובדא', כדאיתא בזוהר הקדוש (וימי רכ:): 'במילין ועובדא בעיין לאחזאה מלה בגין לאתערא מלא אחרא'. היינו, כי ביום ראשון של חג מתחילה התלבשות מלכות שמים 'בעובדא' ובפעולות של ישראל. וביום השביעי מקיפים את המזבח בערבי נחל ונקרא יום הערבה, שהוא חלקו של דוד המלך, שמסר הכל אפילו טובת הנאה מעבודתו גם כן להש"י, כדאיתא בגמרא (צנא קמא סא). 'ויסך אותם לה' וגו' דאמרינהו משמיה דגמרא, ועל עבודה כזאת רומזת ערבה, שאין בה לא טעם ולא ריח, כדאיתא במדרש רבה (אמור פרשה לא), שרומז על פעולה גולמית שאינו אף מצוה רק מנהג נביאים או יסוד נביאים, כדאיתא בגמרא (סוכה מד:): 'חביט חביט ולא בריך'. והיו מקיפים בה את המזבח